

บทความวิจัย (Research Article)

การใช้นิทานเพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสารของเด็กปฐมวัยที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง USE OF STORYTELLING TO PROMOTE COMMUNICATION SKILLS OF EARLY CHILDHOOD CHILDREN WHO USE THAI AS A SECOND LANGUAGE

Received: March 28, 2018

Revised: June 4, 2018

Accepted: June 19, 2018

ประภาภรณ์ คำวงศ์^{1*} และรัชชุกัญจน์ ทองถาวร²
Prapapron Komvong^{1*} and Rajchukarn Tongthaworn²

^{1,2}คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

¹Faculty of Education, Chiang Mai University, Chiang Mai 50200, Thailand

*Corresponding Author, E-mail: prapapron.komvong@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อสร้างแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้นิทานในการส่งเสริมทักษะการสื่อสารของเด็กปฐมวัยที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง และ 2) เพื่อศึกษาผลการใช้แผนการจัดประสบการณ์โดยใช้นิทานในการส่งเสริมทักษะการสื่อสารของเด็กปฐมวัยที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง กลุ่มเป้าหมาย คือ เด็กปฐมวัยโรงเรียนบ้านห้วยสิงห์ ตำบลแม่ยม อำเภอมะเขย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 13 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดประสบการณ์โดยใช้นิทานในการส่งเสริมทักษะการสื่อสารของเด็กปฐมวัยที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง ทั้งหมด 30 แผน และ 2) แบบประเมินทักษะการสื่อสารด้านการฟังและการพูด มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ 3 ตัวเลือก โดยการใช้รูปภาพ และแบบการประเมินปฏิบัติ (Performance Assessment) ทักษะการฟังและทักษะการพูด ทักษะละ 10 ข้อ รวมเป็น 20 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยนำคะแนนจากแบบประเมินทักษะการสื่อสารมาคำนวณหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และหาค่าดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index: E.I.) แล้วเทียบกับค่ายอมรับ คือ 0.50 ขึ้นไป ผลการวิจัย พบว่า

1. ได้แผนการจัดประสบการณ์โดยใช้นิทานในการส่งเสริมทักษะการสื่อสารของเด็กปฐมวัยที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง จำนวน 6 หน่วยการเรียนรู้ หน่วยละ 5 แผน แต่ละแผนใช้เวลาในการจัดกิจกรรมประมาณ 40 นาที ดังนี้ หน่วยที่ 1 หมู่บ้านของฉัน ใช้นิทานประกอบจำนวน 4 เรื่อง หน่วยที่ 2 ครอบครัวแสนสุข ใช้นิทานประกอบจำนวน 5 เรื่อง หน่วยที่ 3 ข้าว ใช้นิทานประกอบจำนวน 4 เรื่อง หน่วยที่ 4 ผัก ใช้นิทานประกอบจำนวน 4 เรื่อง หน่วยที่ 5 กล้วย ใช้นิทานประกอบจำนวน 4 เรื่อง หน่วยที่ 6 การคมนาคมใช้นิทานประกอบจำนวน 3 เรื่อง ซึ่งเป็นแผนที่มีคุณภาพสามารถส่งเสริมทักษะการสื่อสารของเด็กปฐมวัยที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สองได้ตามจุดประสงค์

2. ผลการใช้แผนการจัดประสบการณ์โดยใช้นิทานในการส่งเสริมทักษะการสื่อสารของเด็กปฐมวัยที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง พบว่า คะแนนทักษะการสื่อสารหลังการเรียน มีค่าสูงกว่าก่อนการเรียน โดยค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ก่อนการเรียนเท่ากับ 7.38 และค่าเฉลี่ย (\bar{X}) หลังเรียนเท่ากับ 14.15 ซึ่งคำนวณค่าดัชนีประสิทธิผลมีค่าเท่ากับ 0.54 หรือคิดเป็นร้อยละ 54.00 ผ่านเกณฑ์การยอมรับที่กำหนด คือ 0.50 ขึ้นไป จึงสรุปได้ว่าเด็กปฐมวัยที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง มีพัฒนาการทักษะการสื่อสารด้านการฟังและการพูดเพิ่มขึ้น

คำสำคัญ: การใช้นิทาน ทักษะการสื่อสาร เด็กปฐมวัยที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง

Abstract

Research objectives were 1) to design experience learning plans by using storytelling to promote communication skills of children who use Thai as a second language and 2) to study usage result of experience learning plans by using storytelling to promote communication skills of children who use Thai as a second language. The target group used in this study was thirteen kindergarten 2 students at Ban Huaysing School, Tambon Mae Yuam, Mae Sariang District, Mae Hongson Province. The instrument used in this study were 1) The lesson plans by using storytelling to promote communication skills of children who use Thai as a second language, which each unit consisted of 5 plans and 2) the multiple choices with three pictorial choices communicating skills assessment that divided into two parts, which were 20 items of listening skills assessment form and 20 items of speaking skills assessment form. The data was analyzed by computing mean (\bar{X}) score of communicating skills assessment and effectiveness index (E.I.) scores then compared with the set criteria of 0.50. The result found that:

1. There were six learning units of experience learning plans by using storytelling to promote communication skills of children who use Thai as a second language, which each unit consisted of 5 plans with the total of 30 learning plans and each plan consumed 40 minutes learning time; Unit 1: My Village. There were four stories used in this unit. Unit 2: My Happy Family. There were five stories used in Unit 3: Rice. There were four stories used in Unit 4: Vegetable. There were four stories used in Unit 5: Banana, the researcher used four stories to implement it this unit. There were three stories used for Unit 6: Transportation. It appeared that all learning plans were good quality and were able to use in promoting communication skills of early childhood children who use Thai as a second language.

2. The result of using experience learning plans by using storytelling to promote communication skills of children who use Thai as a second language found that communication skill scores after used the plans were higher than before using the plans with mean score of Effectiveness Index (E.I.) at 0.54 or at 54.00 % which was higher than set criteria of 0.50. It was able to summarize that

communication of children, who used Thai as a second language, in term of listening and speaking skills were increasingly developed.

Keywords: Storytelling, Communication Skills, Early Childhood Children Who Use Thai as a Second Language

บทนำ

การสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิต และมีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์เป็นอย่างมาก เพราะในชีวิตประจำวันของทุกคนต้องอาศัยการสื่อสาร โดยเฉพาะการฟังและการพูดเพื่อให้เกิดการสื่อสารที่เข้ากับผู้อื่น ได้อย่างถูกต้อง การสื่อสารที่จะประสบผลสำเร็จได้นั้นจะต้องมีภาษาเป็นองค์ประกอบหนึ่งเป็นสื่อกลางที่จะส่งไปยังผู้รับสารหรือผู้ฟังให้เกิดความเข้าใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโลกปัจจุบันที่การสื่อสารทำให้คนมีความรู้และโลกทัศน์กว้างขวางขึ้น เกิดกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมและเป็นสื่อกลางในการสร้างความเข้าใจระหว่างบุคคลในสังคมด้วยกันได้ (Kirkgaran, 2004; Chansema, 2011) นอกจากนี้ การสื่อสารยังเป็นเครื่องมือในการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นอกเห็นใจและกัน ในสังคม ดังที่ Brown (as cited in Thanaseelunggul, 2011) กล่าวว่า การสื่อสารเป็นกระบวนการที่มีความเกี่ยวข้องกันระหว่างบุคคล 2 คนขึ้นไป ทั้งในด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน สำหรับการสื่อสารด้านการพูด การอ่าน การเขียน จะไม่มีความหมายและเกิดการสื่อสารได้หากไม่เข้าใจเรื่องราวหรือจุดประสงค์ที่ได้ฟัง ดังนั้นทักษะการฟัง จึงเป็นทักษะที่สำคัญทักษะแรกที่จะนำไปสู่ทักษะการพูดเพื่อการสื่อสารต่อไป

ทักษะการสื่อสารย่อมมีความเกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางภาษาอย่างแยกไม่ออกเพราะภาษาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของทักษะการสื่อสาร นอกจากนี้ ทักษะการสื่อสาร (Communication Skills) ยังเป็นทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เพราะในปัจจุบันการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้คนเป็นไปอย่างรวดเร็วและทันสมัยมากยิ่งขึ้น การมีทักษะการสื่อสารที่ดีเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง ที่ทำให้คนเราประสบความสำเร็จไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารด้วยการฟัง การพูด การเขียน จำเป็นจะต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพราะในศตวรรษที่ 21 ต้องการทักษะการสื่อสารที่มีเป้าหมายในการสื่อสารอย่างชัดเจน เรียบเรียงความคิดและมุมมองได้เป็นอย่างดี สื่อสารออกมาให้เข้าใจได้ง่ายหลายรูปแบบ ทั้งด้วยวาจา ข้อเขียน สามารถรับฟังได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสื่อสารได้ในสภาพแวดล้อมที่หลากหลาย (Panich, 2012)

เด็กปฐมวัยสามารถเรียนรู้และมีพัฒนาการด้านการสื่อสารได้จากสิ่งแวดล้อมที่ใกล้ตัว โดยจะเรียนรู้การสื่อสารด้านการฟังและการพูดเป็นลำดับแรก การส่งเสริมทักษะการสื่อสารของเด็กปฐมวัยที่ดั้น เด็กจะต้องมีประสบการณ์ในการสื่อสารที่ถูกวิธีด้วยการพัฒนาทักษะทางภาษา แต่เนื่องจากยังมีเด็กปฐมวัยอยู่เป็นจำนวนมากที่ยังใช้ภาษากันเองเป็นภาษาที่หนึ่ง และใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สองในการสื่อสาร เช่น เด็กปฐมวัยที่เป็นชาวเขา และเด็กปฐมวัยที่เป็นคนพื้นเมือง ทำให้เกิดข้อจำกัดส่งผลให้เด็กไม่สามารถใช้ภาษาไทยในการทำกิจกรรมเรียนรู้ต่างๆ ได้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งแนวทางในการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมทักษะการสื่อสารสำหรับเด็กปฐมวัยนั้นมีอยู่หลายรูปแบบ การเล่นเกมเป็นอีกรูปแบบหนึ่ง ที่นิยมนำมาใช้กัน เพราะวิธีการเล่นเกมสำหรับเด็กปฐมวัยนั้นมีวิธีการที่หลากหลาย เช่น การเล่นเกมปากเปล่า การเล่นเกมประกอบท่าทาง การเล่นเกมประกอบภาพ การเล่นเกมประกอบเสียง การเล่นเกมประกอบอุปกรณ์ การเล่นเกมประกอบภาพวาด และการเล่นเกมไม่จบเรื่อง (Jirakobsakoon et al., 2018) อีกทั้งนิทานยังก่อประโยชน์เชิงวิชาการอย่างมากมาย ที่จะโยงสู่การส่งเสริมให้เด็กมี

พัฒนาการทางด้านการสื่อสาร สามารถช่วยส่งเสริมการฟังให้กับเด็กปฐมวัยได้เป็นอย่างดี ทำให้เด็กได้เรียนรู้จักคำและภาษาพูดใหม่ๆ เกิดการปฏิสัมพันธ์ทางภาษาและการสื่อสารที่มาจากบทฟังนิทาน สามารถพัฒนาทักษะทางภาษาและการสื่อสารได้เป็นอย่างดี (Office of the Education Council, 2009)

ดังนั้น ทักษะการสื่อสารสำหรับเด็กปฐมวัยที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง จึงมีความจำเป็นและสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ย่อมต้องใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร และเป็นเครื่องมือที่ช่วยอำนวยความสะดวกต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านของการใช้ถ่ายทอดแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้สึก จินตนาการ ตลอดจนเรื่องราวประสบการณ์ต่างๆ เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ อีกทั้งภาษาไทยถือเป็นภาษาประจำชาติ สำหรับใช้ในราชการในการศึกษาและใช้สื่อสารระหว่างคนไทยด้วยกันภายในประเทศ ซึ่งการสอนภาษาไทยมิได้มุ่งหวังเพียงแค่การอ่านออกเขียนได้เท่านั้น แต่สิ่งที่สำคัญของภาษาไทย คือ การนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้จริง สามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล นำความรู้ความเข้าใจไปใช้ในการเรียนรู้ต่อไป (Pankhuenkhat, 2011; Chewaphun, 2015)

โรงเรียนบ้านห้วยสิงห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 เปิดเรียนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 จนถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นนักเรียนชาวไทยภูเขาปะปนกันกับชาวพื้นเมือง มีภาษาที่แตกต่างกัน นักเรียนคุ้นเคยกับการใช้ภาษาถิ่นในการสื่อสารเป็นส่วนมาก ทำให้การสื่อสารด้วยภาษาไทยระหว่างครูกับเด็กค่อนข้างมีอุปสรรคในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยสาเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้สนใจการใช้นิทานเพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสารของเด็กปฐมวัยที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้นิทานในการส่งเสริมทักษะการสื่อสารของเด็กปฐมวัยที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง
2. เพื่อศึกษาผลการใช้แผนการจัดประสบการณ์โดยใช้นิทานในการส่งเสริมทักษะการสื่อสารของเด็กปฐมวัยที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัยชาย-หญิง อายุระหว่าง 5-6 ปี ชนเผ่ากะเหรี่ยงและชาวพื้นเมือง ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 โรงเรียนบ้านห้วยสิงห์ ตำบลแม่ยวม อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 13 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่ใช้ ได้แก่ 1) แผนการจัดประสบการณ์ โดยใช้นิทานเพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสารของเด็กปฐมวัยที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง จำนวน 6 หน่วย หน่วยละ 5 แผน รวม 30 แผน ใช้เวลาแผนละประมาณ 40 นาที และ 2) แบบประเมินทักษะการสื่อสารด้านการฟังและการพูด ก่อนเรียนและหลังเรียนมีลักษณะเป็นแบบ

เลือกตอบ 3 ตัวเลือก โดยใช้รูปภาพ และแบบการประเมินปฏิบัติ (Performance Assessment) ทักษะละ 10 ข้อ รวมเป็น 20 ข้อ

วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้การใช้นิทานเพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสารของเด็กปฐมวัยที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทาน และการสอนภาษาไทยสำหรับเด็กปฐมวัยที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง

1.2 ศึกษาค้นคว้าเอกสารเกี่ยวกับการทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยเพื่อกำหนดตารางวิเคราะห์การทำหน่วยการเรียนรู้ สำหรับเป็นกรอบความคิดในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แต่ละหน่วย

2. ดำเนินการสร้างแผนการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสารของเด็กปฐมวัยที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง ตามตารางวิเคราะห์ ซึ่งมีหน่วยการเรียนรู้ ทั้งหมด 6 หน่วยการเรียนรู้ หน่วยละ 5 แผน จำนวน 30 แผน ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมประมาณแผนละ 40 นาที

3. นำแผนการจัดประสบการณ์การใช้นิทานเพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสารของเด็กปฐมวัยที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

4. นำแผนการจัดประสบการณ์การใช้นิทานเพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสารของเด็กปฐมวัยที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้กับเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ โดยหาค่า IOC: Index of Item-objective Congruence ซึ่งค่า IOC ที่ได้มีค่าเท่ากับ 0.98

แบบประเมินทักษะการสื่อสารของเด็กปฐมวัยที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง

1. ศึกษาแนวทางการวัดผลประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 และหลักการเกี่ยวกับวิธีการสร้างแบบประเมินด้านทักษะการสื่อสาร

2. สร้างแบบประเมินทักษะการสื่อสารของเด็กปฐมวัยที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง ประเภทเลือกตอบมี 3 ตัวเลือกโดยใช้รูปภาพ และแบบการประเมินปฏิบัติ (Performance Assessment) ทักษะละ 10 ข้อ รวมเป็น 20 ข้อ ถ้าตอบถูกกำหนดค่าคะแนนให้ 1 คะแนน และถ้าตอบผิดหรือไม่ตอบกำหนดค่าคะแนนให้ 0 คะแนน

3. ผู้วิจัยนำแบบประเมินทักษะการสื่อสารของเด็กปฐมวัยที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สองที่ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และทำการแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

4. นำแบบประเมินทักษะการสื่อสารด้านการฟังและการพูด เสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์ของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยค่า IOC ของทักษะด้านการฟังที่ได้มีค่าเท่ากับ 1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยสิงห์ ในการเก็บข้อมูลการวิจัย

2. ก่อนดำเนินการสอนผู้วิจัยให้ผู้เรียนได้ทำแบบประเมินทักษะการสื่อสารด้านการฟังและการพูด โดยการใช้แบบประเมินการเลือกตอบด้วยรูปภาพ และการใช้แบบการประเมินปฏิบัติ (Performance Assessment) จากการปฏิบัติจริง แล้วครูคอยบันทึกผลการประเมิน

3. ดำเนินการสอนโดยการใช้แผนการจัดประสบการณ์การใช้นิทานเพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสารของเด็กปฐมวัยที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง

4. เมื่อทดลองใช้แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ทุกแผน ให้ผู้เรียนทำแบบประเมินทักษะการสื่อสารด้านการฟังและการพูดหลังการเรียนชุดเดียวกัน แล้วนำคะแนนทั้งก่อนเรียนและหลังเรียนไปทำการวิเคราะห์ และแปลผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำคะแนนจากแบบประเมินทักษะการสื่อสารก่อนเรียนและหลังเรียนมาหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และนำมาวัดค่าดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index: E.I.) เทียบกับเกณฑ์การยอมรับ คือ 0.50 ขึ้นไป

ผลการวิจัย

1. การสร้างแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้นิทานในการส่งเสริมทักษะการสื่อสารของเด็กปฐมวัยที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง จากผลการวิจัยได้แผนการจัดประสบการณ์โดยใช้นิทานในการส่งเสริมทักษะการสื่อสารของเด็กปฐมวัยที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง ทั้งหมดเป็นจำนวน 30 แผน ภายใต้หน่วยการเรียนรู้ 6 หน่วยการเรียนรู้ หน่วยละ 5 แผน โดยใช้เวลาในการจัดกิจกรรมแผนละประมาณ 40 นาที ดังมีรายละเอียด ดังนี้ หน่วยที่ 1 หมู่บ้านของฉัน มีนิทานประกอบจำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ ประวัตินิทาน ห้วยสิงห์ ชุมชนของหนู สถานที่สำคัญในชุมชนของฉัน หมู่บ้านพอเพียง หน่วยที่ 2 ครอบครัวแสนสุข มีนิทานประกอบจำนวน 5 เรื่อง ได้แก่ นิทานเรื่องถ้วยฟูรีครอบครัว กุ้งกิ้งรักญาติ งานบ้านบ้านเรา กุ้งกิ้งรักพ่อ แม่ ครอบครัวแสนสุข หน่วยที่ 3 ข้าว มีนิทานประกอบจำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ นิทานเรื่องกำเนิดต้นข้าว พระแม่โพสพ ตามพ่อไปปลูกข้าว ชาเย็นไม่ยากกินข้าว หน่วยที่ 4 ผัก มีนิทานประกอบจำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ นิทานเรื่องเที่ยวบ้านคุณตา หัวผักกาดยักษ์ ความลับในกระสอบ หนูนิดไม่ยากกินผัก หน่วยที่ 5 กล้วย มีนิทานประกอบจำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ นิทานเรื่องลิงกับเต่าปลุกกล้วย เรื่อง กล้วย กล้วย ขนมกล้วยกระทงน้อยความสุขของต้นกล้วย หน่วยที่ 6 การคมนาคม มีนิทานประกอบจำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ นิทานเรื่องใบบัวสนุกจังเลย นิทานอนิเมชั่น เรื่อง กฏจราจร และเจ้าสี่ล้อพาเที่ยว

2. ผลการใช้แผนการจัดประสบการณ์โดยใช้นิทานในการส่งเสริมทักษะการสื่อสารของเด็กปฐมวัยที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง พบว่า ทักษะการสื่อสารด้านการฟังและการพูดหลังการเรียนมีค่าสูงกว่าก่อนการเรียน โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ก่อนการเรียนเท่ากับ 7.38 และ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) หลังการเรียนมีค่าเท่ากับ 14.15 ซึ่งคำนวณค่าดัชนีประสิทธิผลมีค่าเท่ากับ 0.54 ทั้งสองทักษะ แปลว่าเด็กปฐมวัยกลุ่มเป้าหมายมีพัฒนาการทักษะการสื่อสารด้านการฟังและการพูดเพิ่มขึ้น 0.54 หรือคิดเป็นร้อยละ 54.00 ผ่านเกณฑ์การยอมรับที่กำหนด คือ 0.50 ขึ้นไป สรุปได้ว่าเด็กปฐมวัยที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง มีพัฒนาการทักษะการสื่อสารด้านการฟังและการพูดเพิ่มขึ้น

อภิปรายผล

1. แผนการจัดประสบการณ์การใช้นิทานเพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสารของเด็กปฐมวัยที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง ได้มีการประเมินความสอดคล้องของเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มีค่า (IOC) เท่ากับ 0.98 สามารถนำไปใช้พัฒนาการทักษะการสื่อสารด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง ได้ตามวัตถุประสงค์ นอกจากนี้ ยังได้ศึกษาหลักการ ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการกระบวนการเรียนการสอน ที่ส่งเสริมทักษะการสื่อสารภาษาไทย แล้วดำเนินการสร้างแผนการจัดประสบการณ์อย่างเป็นขั้นตอนโดยเริ่มจากการวิเคราะห์จุดมุ่งหมาย คุณลักษณะตามวัยและพัฒนาการของเด็กปฐมวัยตามหลักการการศึกษาปฐมวัย เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ให้ความสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย สอดคล้องกับหลักสูตรและพัฒนาการของเด็กปฐมวัยที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังที่ Jaitiang (2010) กล่าวถึงแผนการจัดการเรียนการสอนที่ดีว่า ควรกำหนดจุดประสงค์ไว้ชัดเจนสอดคล้องกับหลักสูตรกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้อย่างชัดเจน สามารถนำไปสู่การเรียนรู้ตามจุดประสงค์ได้จริงและมีประสิทธิภาพ กำหนดสื่อและแหล่งเรียนรู้ไว้อย่างชัดเจน มีการวัดและประเมินผลที่ชัดเจน ครอบคลุม มีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับวัยของผู้เรียนและเวลาที่กำหนด แผนการเรียนรู้จะต้องสื่อความหมายได้ตรงกัน มีความกระชับชัดเจน การบูรณาการทุกหัวข้อในแผนควรมีความสอดคล้องสัมพันธ์กัน และเชื่อมโยงความรู้ไปใช้อย่างต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนนำความรู้เดิมมาเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่ ในส่วนของการเลือกนิทานและเทคนิคการเล่านิทาน ผู้วิจัยได้ยึดหลักการของ Pinyoanantapong (2007) กล่าวคือ นิทานที่ครูเลือกจะต้องเหมาะสมกับวัยความพร้อมและวุฒิภาวะสำหรับเด็ก สนองความต้องการพื้นฐานตามธรรมชาติของเด็ก มีการใช้ภาษาเหมาะสม ชัดเจน เข้าใจง่าย และเสนอวิธีแก้ปัญหาแก่เด็กๆ ด้วยวิธีการสร้างสรรค์ การเล่าแต่ละครั้งควรจะมีเนื้อหาเรื่องที่แตกต่างกันออกไป เนื้อหาสาระควรมุ่งให้เด็กได้ขยายประสบการณ์ ข้อมูลข่าวสารที่แปลกใหม่ ช่วยเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมต่างๆ ซึ่งเด็กปฐมวัยทำได้ สำหรับรูปแบบการเล่านิทานนั้น Masjaras (2002) ได้เสนอรูปแบบการเล่านิทานอย่างน่าสนใจหลากหลายรูปแบบดังนี้ เล่าปากเปล่าโดยใช้ร่างกายเป็นสื่อในการเล่า คือ ท่าทาง มือ แขน ขา น้ำเสียง สายตา เล่านิทานจากหนังสือ โดยมีหนังสือนิทานเป็นอุปกรณ์ สื่อประกอบการเล่า เล่านิทานโดยใช้ภาพประกอบ และการเล่านิทานประกอบหุ่นต่างๆ สอดคล้องกับเทคนิคการเล่านิทานของ Tuntipalachiwa (1998) ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการเป็นลำดับขั้น การดำเนินเรื่องอาจเป็นการนำเสนอด้วยภาษาพูดหรือใช้ภาษาท่าทางหรือใช้สื่อประกอบต่างๆ ทุกครั้งที่เล่านิทานควรมีการสรุปเรื่องด้วยคำถามเกี่ยวกับประเด็นสาระที่สำคัญของเรื่อง ลักษณะของตัวแสดงในเรื่องความรู้และคำสอนที่ได้จากเรื่อง เพื่อให้เด็กได้คิด ทบทวน และเก็บข้อความรู้จากนิทานเป็นการทำให้เด็กจดจำเรื่องราวได้ดี

2. ผลการใช้แผนการจัดประสบการณ์โดยใช้นิทานในการส่งเสริมทักษะการสื่อสารของเด็กปฐมวัยที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง พบว่า คะแนนทักษะการสื่อสารหลังการเรียน มีค่าสูงกว่าก่อนการเรียน โดยค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ก่อนการเรียนเท่ากับ 7.38 และค่าเฉลี่ย (\bar{X}) หลังเรียนเท่ากับ 14.15 ซึ่งคำนวณค่าดัชนีประสิทธิผลมีค่าเท่ากับ 0.54 หรือคิดเป็นร้อยละ 54.00 ผ่านเกณฑ์การยอมรับที่กำหนด คือ 0.50 ขึ้นไป สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

2.1 ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแผนการจัดประสบการณ์การใช้นิทานเพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสารของเด็กปฐมวัยที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง นิทานที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวเด็ก มีการใช้ภาษา คำศัพท์ในนิทานที่เข้าใจง่าย รูปภาพสวยงาม ขนาดพอดีต่อการมองเห็นของเด็ก มีรูปแบบของการเล่า

นิทานและสื่อ อุปกรณ์ที่หลากหลาย รวมทั้งการใช้แหล่งเรียนรู้และวิทยากรในท้องถิ่นมาเล่านิทาน เปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม เช่น การแสดงบทบาทสมมติ การให้เด็กได้เป็นผู้เล่านิทานด้วยตนเองทั้งการเล่านิทานประกอบภาพ เล่านิทานไม่รู้จัก เล่านิทานประกอบสื่อ และให้เด็กได้เล่าเรื่องราวประสบการณ์ต่างๆ ของตนเอง หลังจากฟังนิทานเสร็จแล้วได้เปิดโอกาสให้เด็กสนทนาโต้ตอบ ซักถาม และแสดงความคิดเห็น เพื่อเป็นการประเมินความรู้ความเข้าใจจากการฟังนิทานของเด็ก ขณะเดียวกันได้มีการสอดแทรกด้านคุณธรรม จริยธรรม เพื่อเป็นการบูรณาการการเรียนรู้ ดังที่ Wannakit (2016) ได้กล่าวว่า การเล่านิทานเป็นเทคนิคที่ช่วยให้เด็กที่ยังมีข้อจำกัดทางภาษา โดยเฉพาะเด็กระดับปฐมวัยได้เข้าใจเรื่องราวได้โดยง่าย การฟังนิทานจึงเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาทักษะการฟังและการพูด สอดคล้องกับงานวิจัยของ Thartinchan (2008) ได้ศึกษาการใช้นิทานภาพเพื่อพัฒนาทักษะการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย มีลักษณะการเสนอภาพ 3 แบบ คือ เสนอภาพแบบไม่มีคำบรรยาย แบบเสนอภาพ 3 มิติ แบบเสนอภาพพร้อมคำอ่าน ผลจากการศึกษา พบว่า หลังการใช้นิทานภาพเพื่อพัฒนาทักษะการฟังและการพูด นักเรียน มีพัฒนาการทางทักษะการฟัง และการพูดอยู่ในระดับที่ดีมาก

2.2 กิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้นิทาน มีความสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ในด้านสติปัญญา ได้แก่ การแสดงความรู้สึกรู้สึกด้วยคำพูด การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเองหรือเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง การอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของเหตุการณ์และความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ การฟังเรื่องราวนิทาน คำคล้องจอง คำกลอน การเขียนในหลายรูปแบบผ่านประสบการณ์ที่สื่อความหมายต่อเด็ก เขียนภาพเขียนขีดเขียน เขียนคล้ายตัวอักษร เขียนเหมือนสัญลักษณ์เขียนชื่อตนเอง การอ่านในหลายรูปแบบผ่านประสบการณ์ที่สื่อความหมายต่อเด็ก อ่านภาพหรือสัญลักษณ์จากหนังสือนิทาน เรื่องราวที่สนใจ

2.3 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ มีความสอดคล้องกับทฤษฎีของ Vygotsky (as cited in Khowtrakul, 2013) Vygotsky เชื่อว่ามนุษย์มีความต้องการภายในที่จะมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมการเติบโตทางภาษา ขึ้นอยู่กับการที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับผู้คนและวัตถุในสภาพแวดล้อม บทบาทของผู้ใหญ่มีส่วนสำคัญต่อการเรียนรู้ของเด็ก เมื่อระดับการรู้ภาษาของเด็กมีความต่างจากระดับจริงที่เด็กสามารถทำได้ ปฏิสัมพันธ์ของผู้ใหญ่ต่อเด็กจะช่วยชี้แนะและขยายประสบการณ์ด้านภาษาของเด็ก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะทางการสื่อสารสำหรับเด็กปฐมวัยที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง ครูควรคำนึงถึงความพร้อมของนักเรียน และคอยชี้แนะกระตุ้นให้นักเรียนแสดงออกทางทักษะการสื่อสารอย่างมั่นใจ และเต็มความสามารถ

1.2 นักเรียนในวัยปฐมวัย มีความสนใจในการทำกิจกรรมในระยะสั้น ครูควรคำนึงถึงเวลาในการจัดกิจกรรมให้สัมพันธ์กับความสนใจของนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการใช้ คำคล้องจอง หรือปริศนาคำทายเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารสำหรับเด็กปฐมวัย

2.2 ควรมีการศึกษาส่งเสริมทักษะทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาสอง ด้วยกิจกรรมอื่นๆ เช่น การใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ การใช้ข่าวและเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันของเด็ก

References

- Chansema, W. (2011). *Verbal communication ability of young children through psycho-intellectual learning activity* (Master thesis). Bangkok: Srinakharinwirot University. [in Thai]
- Chewaphun, A. (2015). *Develop language skills, develop ideas with playing activities teaching Thai language* (9th ed.). Bangkok: Chulalongkorn University Press. [in Thai]
- Jirakobsakoon, S., Chotpradit, S., & Srisanyung, S. (2018). Young children's reading and writing skill after receiving shared reading stories activities. *Journal of Education Naresuan University*, 20(1), 184-195. [in Thai]
- Jaitiang, A. (2010). *Teaching principles (revised edition)* (5th ed.). Bangkok: Odeon Store. [in Thai]
- Krirkgaran, R. (2004). *Activity complemented story telling for promoting language ability of preschool children* (Independent study). Chiang Mai: Chiang Mai University. [in Thai]
- Khowtrakul, S. (2013). *Educational psychology*. Bangkok: Chulalongkorn University Press. [in Thai]
- Masjaras, V. (2002). *Storytelling technique for children*. Bangkok: Thanakson. [in Thai]
- Office of the Education Council. (2009). *Learning activities for kids early childhood development in early childhood development*. Bangkok: Prikwam Graphic. [in Thai]
- Panich, V. (2012). *Learning to disciples in the 21st century*. Bangkok: Foundation Sodsri - Saritwong. [in Thai]
- Pankhuenkhat, R. (2011). *Thai Linguistics*. Bangkok: Faculty of Humanities, Chulalongkorn University. [in Thai]
- Pinyoanantapong, S. (2007). *Early childhood education*. Bangkok: Suan Dusit University. [in Thai]
- Thanaseelunggul, T. (2011). *Use of the TPR approach on the Thai communication skills of Hmong Students* (Master thesis). Chiang Mai: Chiang Mai University. [in Thai]
- Thartinchan, P. (2008). *Using the picture books to develop listening and speaking skills of early childhood children* (Independent study). Chiang Mai: Chiang Mai University. [in Thai]
- Tuntipalachiwa, K. (1998). *"Storytelling" journal of early childhood education*. Bangkok: Edison Product Prescriptions. [in Thai]
- Wannakit, N. (2016). *Literature for children*. Nonthaburi: Inthanil. [in Thai]